

Hyvinvointipalveluiden talouskatsaus 1–8/2026

Hyvinvointilautakunta 01.10.2026 § 95

16/02.02.00.03/2026

Kunnanvaltuusto on kokouksessa 8.12.2025 §:ssä 96 hyväksynyt vuoden 2026 talousarvion ja samalla hyvinvointipalveluiden tulosalueelle määrärahat ja toimintatavoitteet. Hyvinvointipalveluiden käyttösuunnitelma ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026 on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 22.1.2026 §:ssä 7.

Hyvinvointilautakunta käsittelee toisessa talouskatsauksessa talousarvion seurantatiedot ja tavoitteiden toteuman elokuun lopun tilanteen mukaisesti.

Oppimisen tuen lakimuutoksen toinen vaihe tuli voimaan 1.8.2026, samoin liikunnallisen elämäntavan edistämisen vaatimus on nyt lisätty esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin ja varhaiskasvatussuunnitelmaan. Näihin lakiuudistuksiin on alkuvuodesta vastattu ilman lisäresurssointia. Valmistavan opetuksen oppilasmäärä pieneni kesän 2026 aikana merkittävästi Veljesharjulla Käsämässä sijainneen vastaanottokeskustoiminnan päättymisen takia. Toiminnan päättymisellä tulee olemaan vaikutus kunnan saamiin OKM:n valtionosuuksiin.

Mattisenlahden koulun lakkautus toteutui valtuuston päätöksen mukaisesti lukuvuoden 2025–2026 päätteeksi. Asiaan oltiin huomioitu jo talousarvion laadinnan yhteydessä, joten se ei tuo muutoksia vuoden 2026 talousarvioon. Valmistautuminen kolmen taajamakoulun malliin jatkuu syksyn 2026 kuluessa valtuuston linjauksen mukaisesti.

Hyvinvointipalveluiden talousarvion vuosikate elokuukuun lopussa on 67,2 % eli -18 701 678 €. Tässä vaiheessa toimintatuotot alittavat suunnitellun talousarvion ja toimintamenot ovat jonkin verran ylittyneet.

Hyvinvoinnin hallinto

Hyvinvoinnin hallinnon tulosalue etenee oman toiminnan osalta talousarviossa. Hallinnon tulosalueelle kirjautuu hankkeiden tulot ja menot ja kaikkia ei ole vielä tasattu elokuun loppuun mennessä.

Tulosalueelle on kesän aikana rekrytoitu kaksi maakunnallista työntekijää, joiden työnantajana toimii Liperin kunta. Näiden henkilöiden palkkaamisesta tulevia tuloja tai menoja ei ole aiemmin huomioitu talousarviossa. Talousarvioon esitetään lisättäväksi

henkilöstökuluihin 34 000 €, palveluden ostoihin 20 000 € ja toimintatuottoihin 54 000 €.

Tulosalueen vuosikate elokuun lopussa on 73,8 % eli -466 010 €.

Perusopetus

Perusopetuksessa tarkastellaan vuosikatetta Honkalammen koulun valtionosuuksien kirjauksen takia. Tulosalueen vuosikate elokuun lopussa on 67 % eli -10 852 114 €. Tulosalueelle ei ole vielä kirjautunut kaikkia ulkoisia ja sisäisiä menoja.

Perusopetuksen talousarvio toteutuu suurelta osin tavoitteiden mukaisesti. Eurotavoitteisiin ei esitetä lisäyksiä, vaikka niihin sisältyy selkeitä ylityspaineita. Syksyn aikana henkilöstömäärä on selvästi kevätlukukautta pienempi, joten perusopetuksen talouden tulisi tasautua syksyn kuluessa. Toiminnallisissa tavoitteissa perusopetuksen ja kulttuuripalveluiden yhteistyöhön liittyvä toimenpide esitetään poistettavaksi. Kulttuurikoordinaattorin vakanssi on ollut toukokuusta saakka täyttämättä ja uuden henkilön rekrytointi on vielä kesken.

Iltapäivätoiminnan maksutuotot jäävät todennäköisesti alle suunnitellun, koska toimintaryhmää ei syntynyt Viinijärvelle eikä Salokylälle.

Mattisenlahden koulun toiminta päättyi valtuuston päätöksen mukaisesti 31.7.2026. Kustannuspaikalta esitetään siirrettäväksi 10 000 € Salokylän koulun kustannuspaikalle.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tulosalueen toimintakate elokuun lopussa on 68,3% eli -5 818 410 €. Tulosalue on yli asetetun talousarvion, mutta toteumissa on yksikkökohtaisia eroja. Varhaiskasvatuksen talousarvion ylittymistä selittävät osittain hieman liian pieneksi arvioidut henkilöstömenot. Vuoden 2025 lopulla jouduttiin perustamaan lisäryhmiä, jotka jatkuivat keväällä 2026. Tähän ei oltu varauduttu ennakoon. Tämän lisäksi Puolivälin päiväkodilla alkoi säännöllinen yöhoito.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien lasten määrän kasvu on huomioitava ryhmien mitoituksessa, mikäli lapselle ei ole osoitettu henkilökohtaista tai ryhmäkohtaista avustajaa. Kuluneella toimintakaudella rakenteellisen tuen tarve on lisääntynyt, minkä vuoksi myös henkilöstöresursseja on jouduttu lisäämään kaikissa päiväkodeissa. Tätä

kehitystä ei ole kokonaisuudessa voitu huomioida alkuperäisessä talousarviossa.

Varhaiskasvatuksessa on lakisääteinen velvoite turvata toiminnan lainmukainen henkilöstömitoitus kaikissa tilanteissa. Arvion mukaan nykyinen ylitystilanne tasoittuu kuitenkin osittain toimintakauden päättyessä, kun syksyllä henkilöstötarve sekä lisäryhmien määrä vähenevät, joten varhaiskasvatuksen osalta talouskatsauksen yhteydessä ei esitetä määrärahamuutoksia.

Opinto- ja vapaa-aika

Opinto- ja vapaa-ajan tulosalueen toimintakate elokuun lopussa on 63,2 % eli -1 563 916 €. Talous ja toiminta etenevät lähes talousarvion mukaisesti. Alitusta selittävät täyttämättömänä oleva kulttuurikoordinaattorin tehtävä sekä myöhemmin myönnettävät vapaa-aikapalvelujen toiminta-avustukset.

Talouskatsauksessa esitetään vapaa-aikapalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toimenpiteenä olevan tehostetun nuorisotyön suunnitelman poistamista toimenpiteistä. Suunnitelmaa laaditaan, mutta sen valmistuminen siirtyy alkuvuoteen 2027, kun kunnan valmius- ja kriisisuunnitelmat on päivitetty.

Vapaa-aikapalveluiden tulosalueelle ei esitetä määrärahamuutoksia.

Vaikutusten arviointi

Talouskatsauksessa esitetään kahden toiminnalliseen tavoitteen toimenpiteen poistamista.

- perusopetuksen ja kulttuuritoiminnan yhteistyön tiivistäminen
- tehostetun nuorisotyön suunnitelman käyttöön ottaminen

Molemmat toimenpiteet ovat työn alla, mutta niitä ei pystytä toteuttamaan vuoden 2026 aikana. Toimenpiteiden poistamisella ei ole vaikutusta lakisääteisten velvoitteiden toteuttamiseen.

Sisäisenä siirtona Mattisenlahden koulun kustannuspaikalta siirretään 10 000 € Salokylän koulun kustannuspaikalle. Siirroilla ei ole vaikutusta kokonaisbudjettiin.

Hallinnon tulosalueelle esitetään

- lisättäväksi henkilöstökuluihin 34 000 €
- lisättäväksi palveluiden ostoihin 20 000 €
- lisättäväksi toimintatuottoihin 54 000 €.

Talousarvio muutoksella ei ole vaikutusta palvelualueen toimintakatteeseen.

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä hyvinvointipalveluiden talouskatsauksen 1-8/2026 sekä sen sisältämät toiminnallisten tavoitteiden muutoksen ja esittää ne kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Ote	Kunnanhallitus
Toimeenpano	Hyvinvointipalvelut
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185